

Domači glasovi

Stev. 173

Lienz, torek 27. avgusta 1946.

Leto 2.

LEPA BESEDA O NAŠ BEGUNCIH

V Lienzu izhajajoči tednik "Osttiroler Bote" glasilo okrajne kmetijske zbornice, ki je vseskozi pisan v duhu krščanskih načel, prinaša v svoji številki od 23. avgusta obširen članek o naši begunski razstavi v Lienzu. Prinašamo glavne misli tega članka ne le zato, da bi bralcer ustregli, marveč tudi zato, ker smo dolžni slovensko begunsko javnost seznaniti z resničnim mišljenjem prave vzho-
ne tirolske domače javnosti o slovenskih beguncih sploh in o naši razstavi v Lienzu še posebej. List takole piše:

"Begunsko vprašanje lahko presojava z raznih vidikov; vsak vidik pa je napačen, če se ne ozira na preprosto človečansko stališče. To pa nam narekuje, da vidimo pred seboj prastaro, preprosto in tako tragično dejstvo: ljudje so k ljudem prišli iskat zavetja. In prav tako prastara je navada gostoljubja, njegove pravice in dolžnosti, ki ni le krščanska marveč celo predkrščanska. Že od pantiveka je bila navada, da je človek s človekom, katerega je bil kot gosta sprejel, delil kruh in streho in da mu je izkazoval spoštovanje in varstvo. Prav tako prastara kakor sveto gostoljubje je bila tudi vera, da Bog oba v gostoljubju združena človeka varuje. Podlo izzivanje božjega prekletstva pa je bilo, če je kdo odrekel gostoljubje ali pa če je drugi gostoljubnost zlorabljal.

Čudno in maločastno je za nas, da se moramo mi zdaj 2000 let po Kristusu šele prizadevati, da bi se spomnili načelnih temeljev, po katerih so naši pradedje živeli in ki so jim bili sami po sebi umevni.

Trojna misel je, ki nekatere nagiblje, da odklonjajo k nam došle begunce:

1. Saj smo sami taki reveži v hrani in stanovanju - ampak ali bi mogli prenesti, in sicer ne le kot kristjani, marveč le kot ljudje, ki se zavedajo, da so ljudje, da bi se nam bolje godilo, drugi pa bi zaradi našega trdega srca od lakote poginili? Kdor to zmore, ta ni vreden, da bi ga imenoval človek, naj bi se tudi vsi drugi morali pred njim priklanjati.

2. Zakaj naj bi morali trpeti, da bi nas tale tuja svojat ropala? - Da, to je huda stran te zadeve, pri kateri pa je potrebna najbolj odločna obramba od strani oblasti in pa samopomoči. Toda krivično je izgrede posameznikov naprtiti vsem beguncem. Sicer pa bodi povedano - tudi mi vsi skupaj bi pravzaprav od teh beguncev ne smeli nič drugega pričakovati kakor zaničevanje: zakaj ljudje nemške krvi in nekateri tudi avstrijskega ljudstva so bili, ki so se v domovini in pred očmi tehle beguncev pokrili z neizbrisno sramoto.

3. Kamor Slovan pride se ne more odreči poslovanjevanju, zakar mu je vsako sredstvo dobro. - In je zoper to sredstvo, ki ne zgreši svojega učinka: naša lastna, zdrava in zato močna narodna zavest. Sicer pa: ne od te, marveč od druge strani čutimo slovaški pritisk.

Zato je bilo prav, da je bila Kolpingova dvorana odprta za rastavo vsega tega, kar je pridnost in spretnost v begunskem taborišču v teku težav polnega leta izvršila. V uvodni besedi k razstavi je rečeno: "Večkrat nas je veljalo mnogo življenskega poguma,

kar bo mogel razumeti le tisti, ki je kdaj sam hodil to težko pot. Ni bila lahka naloga iz množice "izkoreninjenih ljudi" spet ustvariti urejeno del vno skupnost.

Vendar je razstava dobro zasedena." Nato list našteva prav vse podrobnosti, ki so na razstavi bile razstavljene: od mizarja, ki je postavil vrata, sodarja s sodčki, kolarja in žebjarja, do čevljarja, krojača, sivilje, pletarja, torbarskih, Jerinovih akvarellov, otroških igrač, ženskih ročnih del, begunske tiskarne itd.

Konča pa z besedami: Razstavljalci so zapisali: "Hoteli smo pokazati, da smo si tudi v sedanjem položaju ohranili mnogo veselja za delo." Lienčani pa so od svoje strani z zelo številnim obiskom pokazali vključ sedanjemu stanju mnogo veselja in zanimanja za to delovno razstavo."

V isti številki prinaša list tudi lepo poročilo o slovenskem skem pevskem koncertu v lienški frančiškanski cerkvi.

Razveselila nas je ta odkrita in res krščanska beseda lienškega lista, ki kaže tistega duha, kateri edini bi med narodi sveta mogel ustvariti sožitje in mirno sodelovanje v duhu bratstva narodov.

V ČEM SE PARIŠKA KONFERENCA ODLIKUJE

Zadnje dni smo mnogo neprijetnega brali o pariški mirovni konferenci, ki s svojim mirovnim delovanjem nikamor ne more. Da pa javnost ne bo mirovne konference krivično in enostransko presojala, je vendar le treba pokazati tudi njene solnčne strani, saj veste, da ima vsaka medalja dve plati. Tako ima tudi mirovno pri zadevanje pariške konference dve strani: senčna je ta, da tam mnogo govore, nič ne sklenejo in se v ničemer ne zedinijo - kar se namreč svetovnega miru tiče. Solnčna stran se pa tiče telesnega občutja, za katero je tam res prav vzorno preskrbljeno. Po "Weltwoche" povzemljemo ta-le članek:

"Kdor v teh dneh pride v Pariz se mora zadovoljiti s skromno sobico v kakem podzemnem pariškem okraju, ako ni ravno eden izmed 2.000 delegatov, 3.000 časnikarjev ali nešteti tajnikov.

Luksenburško palačo so morali za konferenco primerno pripraviti. Cela množica različnih strokovnjakov je 6 tednov delala noč in dan v različnih delih ogromnega poslopja. Samo naprava radijske postaje je stala Francijo več milijonov frankov. V vseh delih palače morejo s pomočjo zvočnikov vsak čas zasledovati potek razprav. 40 telefonskih celic je na rapolago časnikarjem, da jih po vročih razpravah oblegajo in se prepirajo za nje. 640 delavcev je 14 dni in noči nepretrgoma polagalo kablje za telefonske naprave; položili so ga na 15 km. Skupina slikarjev in pleskarjev je pobarvala 10.000 kv.m ozidja, 3.000 kv.m preprog je bilo položenih po hodnikih in dvorah, za opremo pomožnih uradov so porabili 4200 kv. m furnirja.

Kdor dela, naj tudi je. Mr. Flin, vodja restavracije v palači, skrbi, da so odposlanci dobro oskrbljeni s hrano in pijačo, Francija si šteje v čast, da more v okrepljeno državnikom in njihovim sodelavcem v luksenburški palači postreči s svojimi najboljšimi vini. Za ohladitev v vročih poletnih dneh jim nudijo hladni čaj. Kitajska in Ceylon sta v ta namen poslali v Pariz več sto kilogramov najboljših vrst čaja.

Pierre André, pariški policijski prefekt, pa zelo skrbi za varnost udeležencev konference. Policija natanko preišče celo jedila, namenjena udeležencem, in posebni ostrostrelci pazijo na palačo samo."

INDUSTRIJSKA SREDIŠČA ZA URALOM

Vpričo zadnjih dogodkov v zunanji politiki postaja stališče Sovjetske zveze in njene diplomacije vedno jasnejše in doletnejše. Sovjetska zveza se brez dvoma zaveša svojih uspehov in tudi svoje sile. Dasi je nemška okupacija uničila velikanske industrijske naprave v zahodnih delih Rusije, je bilo po nemškem umiku, zlasti pa po nemški kapitulaciji, mnogo škode popravljene. Zlasti za Uralom pa se se med tem razvila ogromna industrijska središča, ki se zdaj mizlično naglo spopolnjujejo.

O tem nam priča naslednji članek:

"Rusija je že pred 10 leti iz gospodarsko-političnih razlogov pričela prelagati svoje težko industrijo, predvsem ono vojno-gospodarskega pomena iz evropske v azijsko Rusijo. Tako so v Sibiriji postala tako pomembna industrijska središča: Ural, -Kuznecki kombinat (UKK), industrijsko področje ob Bajkalskem jezeru in industrijsko področje ob reki Amur.

Po odkritju silnih ležišč železne rude okrog gore Magnetinaja in bogatih premogovnih zalog pri Kuznecku na Altaju, se je industrijsko najbolj zanimivo razvijal UKK. Magnetinaja ni ena sama gora, temveč cela gorska skupina v razsežnosti okrog 26 kv.km. Zaloge železa cenijo v tej pokrajini na 250 milijonov ton, zalogo premoga v Kuzneckem bazenu pa na 450 milijonov ton. (Za primerjavo navajamo, da po ruskih cenitvah znašajo zaloge v Sovjetski zvezi železa: 10.800 milijonov ton, premoga: 1,654.000 milijonov ton).

V težki industriji velja od nekdaj pravilo: "ruda k premogu". Onstran Urala pa je to drugače. Ker je uralski premog manjvreden in za nevedobno pridobivanje železa neuporabljiv, morajo dovažati visokovreden gorilni material 1800 - 2000 km daleč iz Anšera, Kuznecka in Altaja, področja v obsegu okrog 25.000 kv.km. Kljub temu težkemu, v prometno političnem oziru še nerešenemu vprašanju pa se razvija težka industrija na in ob Uralu zelo pomembno in zavzema vodilno mesto v ruski industriji že s tem, da najvažnejša podjetja težke industrije izdelujejo še posebne predmete. Tako izdelujejo v Maenitogorskem tanke in traktorje, v Sverdlovskem železniški material in wagone in v Orskem Diesl - lokomotive. Med vojno so zasedli v vojaškem in stratežičnem oziru zelo pomembne železarne v Kuznecku, ob Bajkalskem jezeru in ob reki Amur.

Ozemlja ob Bajkalskem jezeru in ob Amurju so zelo oddaljena od evropske Rusije, pa tudi od uralskega industrijskega področja. Zato so gospodarsko in industrijsko tako zgrajena, da se sovjetske daljnovzhodne armade in vojno pristanišče Vladivostok po potrebi lahko oskrbuje samostojno in neodvisno od druge industrije. Iz tega vzroka so na amurski železnici zgradili drugi tir in severno od Bajkalskega jezera napravili novo, 2.000 km dolgo železnico v Komsonlsk. To mesto je imenovano tudi "mesto rladine", se je že od leta 1932 razvijalo v težko industrijsko središče, čeprav leži sredi divjine ob Amurju. Obdana od gostih gozdov leži to industrijsko mesto, zadosti daleč od mandžurske meje, pa tudi od izliva reke Amur, da ga smatrajo za nezavzetno.

Amursko ozemlje je bogato različnih zemskih zakladov. Najvažnejši so: železo (pridelujejo ga na 40 mestih), premog (zaloge cenijo na 1.270 milijonov ton), zlato (mislijo, da ga je okrog 6 milijonov kilogramov!), baker (ugotovljen na 66 krajih), za tem še srebro, svinec, cink, wolfram in petrolej.

Poleg industrijskih središč evropske Rusije so nastala še večja v sibirskem prostoru. Z industrializacijo ogromnih ozemelj onstran Urala je nastalo tudi veliko preseljevanje in naraščanje

prebivalstva, kakor se je to zgodilo v različnih evropskih državah. Produkcijska mesta Sibirijske pridelujejo in izdelujejo danes vse, kar je morala Rusija nekdanj uporabnih dobrin uvažati." ("Weltpresse" 15.8.1946.)

= :: =

PRIGLASI ZA DIJASKE KONVIKT. Ravnateljstvo slovenske gimnazije v Peggezu poziva vse učenke in učence, ki nimajo v peggeškem taborišču svojcev in žele stanovati v konviktu, da se do 1.sept. po dopisnici ali osebno javijo gimnazijskemu ravnateljstvu, da bo moglo preskrbeti dovolj prostora. V obeh konviktih je letos vse preurejeno in bodo prostori povečani. Morajo pa stanovati v konviktu vsi, ki nimajo v taborišču svojcev. - Ravnatelj.

POIZVEDOVANJE. Kdor bi kaj vedel o Janezu Krivcu iz Šentjurja, 9 pri Mirni peči, ali o Ignaciju in Francetu Kastelicu iz Poljan pri Mirni peči, ga prosimo, naj sporoči na naslov: Ana Krevs 73 Lake shore Rd. Timmins Ont. - Canada.

90.000 SE JIH NOČE VRNITI. Clani zavezniške komisije za Avstrijo so poslali vsaki svoji vladi poročilo o preseljenih osebah v Avstriji. To poročilo ugotavlja, da je v Avstriji 430.000 preseljenih oseb. Izmed teh se jih 90.000, vsi iz Vzhodne Evrope, noče vrniti v svojo domovino kljub vsemu prigovarjanju od strani raznih komisij, ki obiskujejo taborišča. Med njimi je tudi 25.000 Judov, večinoma v ameriški coni. Ostali so: 40.000 takih, ki čakajo na povratek v zapadno in južno Evropo, 100.000 takih, ki se morajo na podlagi potsdamskega sporazuma vrniti v Nemčijo, ter 200.000 Madžarov, Romuncev in Jugoslovancev. ("The Daily Telegraph" 10.8.1946.)

NIC ZAVLAČEVANJA! V angleškem tedniku "The New Statesman and Nation" je napisal dr. Ernest Jones članek o odnosjih zapadnih zaveznikov do Sovjetske zveze. Svoj članek zaključuje s stavkom:

"Samo kadar se bomo odločno postavili proti Sovjetski zvezi, bomo zrušili svet domišljije in se znašli v stvarnem svetu. Treba se je pa odločiti, ali je bolje in koristnejše to neizogibno operacijo narediti takoj ali pozneje." - V istem listu pa 10. t.m. oporeka neki Horder in pravi, da se s prvo ugotovitvijo strinja, nikakor pa ne z drugo, ter nadaljuje: "Tisti, ki nam svetujejo potrpežljivost z našimi sovjetskimi prijatelji in pa, naj jih "skušamo razumeti", nas hočejo pridobiti za isto politično taktiko pomirjevanja in zavlačevanja, kakršno smo izvajali v letih 1938 in 39 in katere rezultate bridko obžalujemo."

TRIJER AMERISKE VOJAKE. so bili zadržani v Jugoslaviji od februarja meseca do zdaj. Zdaj se pogajajo, da bi jih Jugoslavija izpustila. Tako poroča amer. vojni minister, ki upa, da se bo stvar mirno uredila.

V **MANDZURIJI** divjajo hudi boji med komunisti in nacionalisti. Komunisti znova dolže Amerikance, da podpirajo Čangkajska. Če ne prenehajo, se bodo obrnili na Združene narode.

IZMENJAVA PREBIVALSTVA. Jugoslovanska vlada je predložila Ogrski, naj bi ti dve državi izmenjali prebivalstvo po narodnosti. In sicer naj bi se to zgodilo eno leto po podpisnem miru. Vsak nad 18 let stari Madžar ali Jugoslovan bi lahko optiral ali pa se dal repatriirati v novo domovino.

V **SOVJETSKI RUSIJI** zdaj izvršujejo velike čistke med komunističnimi funkcionarji zaradi izsiljevanja in korupcije. Tudi v vojski delajo za dvig morale.